

Prof. Dr. Mészáros Károly
szoboravatóján elhangzott beszédek

Prof. Dr. Bidló András

Emlékezünk prof. dr. Mészáros Károlyra

Prof. em. Dr. Lett Béla

Prof. Dr. Mészáros Károly: Emléktáblától – Szoboravatásáig

Emlékezünk prof. dr. Mészáros Károlyra

Prof. Dr. Bidló András

Kedves Mészáros Család! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Emlékezni jöttünk ma ide. Emlékezni professzor dr. Mészáros Károlyra a Soproni Egyetem rektorhelyettesére, az Erdőmérnöki Kar dékánjára, az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet vezetőjére, a kar oktatójára és kutatójára, de legfőbbképpen Mészáros Károlyra, az emberre.

Mészáros Károly életútja szorosan kötődik az Erdőmérnöki Karhoz, ahol 1978-ban szerezte meg diplomáját. 1981-ben került a kar újonnan megalakult Környezetvédelmi Kutató-csoportjába. 1987-ben lett az Erdőrendezési Tanszék tudományos munkatársa, ahol a faterméstannal és a dendrometriával foglalkozott. Újító szellemét már ekkor megmutatta, hiszen kifejlesztette a róla elnevezett dendrométert, és részt vett a fák belső szerkezetével foglalkozó Fakopp műszer fejlesztésében is. Itt a tanszéken kezdett el erdőértékszámítással foglalkozni, amely témakörben 1992-ben megvédte doktori értekezését, majd 1994-ben a mezőgazdasági tudományok kandidátusává avatták. Munkájával nem csak a tudományos közéletben ért el sikereket, hanem a gyakorlati szakemberek között is. Megindította az erdő- és kárérték számítási tanfolyamatokat, illetve aktívan közreműködött a Nemzeti Földalap erdők értékelésével foglalkozó tevékenységében. Munkája eredményeképpen 2000-ben habilitált doktorrá avatták, majd a Köztársasági Elnök egyetemi tanárrá nevezte ki. Az erdőértékszámítás mellett, felismerve a nemzetközi trendeket, jelentős tevékenységet fejtett ki az erdészeti politikában is. Irányította a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram kidolgozását, és bevezette az Erdészeti politika tantárgy angol nyelvű oktatását. Intézete munkatársaival részt vett az ÁPV Zrt. új erdészeti stratégiáját megalapozó tanulmány kidolgozásában, illetve a Magán Erdészeti Tesztüzem hálózat működésében. Kutatási eredményeiről 11 könyvben és könyvrészletben, 8 jegyzetben, 21 idegen nyelven megjelent publikációban és 44 magyar nyelvű publikációban számolt be.

Mészáros Károly kutatási, szaktanácsadási tevékenysége már önmagában is elismerésre méltó, de talán – az utókor szemében – még jelentősebb iskolateremtő és vezetői tevékenysége. 1994-ben vette át az Erdőmérnöki Kar Üzemtani Tanszékének vezetését, majd 1998-tól haláláig az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet és jogutódjának intézetigazgatója volt. Kezei alatt számos fiatal kapcsolódott be az oktatói és kutató munkába, de az idősebb kollégákat is aktívan bevonta tevékenységébe. Egy az egyetemen és az országban elismert csapatot hozott létre az „E” épületben. Az egész intézete bekapcsolódott a „Környezetünk az erdő” pedagógiai továbbképzésbe. Mint erdészeti politikával foglalkozó szakember tudta, hogy a hazai erdők és az erdész társadalom jövője attól is függ, hogy miként tudja bemutatni a szakma az erdőt, és az abban végzett munkát. A kedvező kép kialakításának legjobb eszköze, ha a pedagógusokat nyerjük meg a célnak.

Intézetében végzett munkájára gyorsan felfigyeltek, így hamar bekapcsolódott az Erdőmérnöki Kar és az egyetem vezetésébe is. 2000-ben a Nyugat-Magyarországi Egyetem

oktatási és intézményfejlesztési rektorhelyettesévé választották, majd 2001-től az Erdőmérnöki Kar dékánja lett. Utóbbi beosztásában mindent elkövetett az egyes szakok és a kar fejlesztéséért. Irányítása alatt több épület megújult, illetve a kar több pályázatban vett részt. Szoros kapcsolatot tartott – részben szakmai munkája révén - az ágazat irányításával. Talán kijelenthetjük, hogy életének az Erdőmérnöki Kar élén töltött évei voltak a legtermékenyebbek. 2006-tól haláláig az egyetem általános rektorhelyettese volt.

Mészáros Károly azonban nem csak kutató és vezető volt, hanem legfontosabb feladatának az oktatást tekintette. Oktatta az Erdészeti Üzemgazdaságtan, az Erdőérték-számítás, az Erdészeti politika, az Erdővagyon-gazdálkodás, a Vadászati ökonómia és a Védett területek ökonómiája tantárgyakat. Részt vett a Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola programjának kidolgozásában, az Erdővagyon-gazdálkodási Alprogram tantárgyainak kialakításában. Több tárgyat oktatott a Kar Doktori Iskoláiban és több PhD hallgatónak volt témavezetője. Szoros kapcsolatot alakított ki a hallgatósággal, kiemelten támogatta a diákhagyományok megőrzését. Tevékenységét a diákság is elismerte, amelynek legjobb bizonyítéka a szobájában őrzött számtalan díszkorsó volt.

Élete során, Mészáros Károly számos kitüntetést kapott. Ezek közül a Széchenyi Professzori Ösztöndíj, a „Pro Silva Hungariae” miniszteri kitüntetés, az Akadémiai díj, a „Fehér Dániel” emlékérem és az „Alföldi Erdőkért” emlékérem emelendő ki.

Az Erdőmérnöki Karon évszázados szokás, hogy a kar nagynevű professzorainak szobrot állítunk. Szakmánknak megfelelően ezzel is ki akarjuk fejezni a múlt megbecsülését és a jövőben való bizakodást. A Botanikus kert fáin sétálva így megelevenedik az egyetem múltja, és azok a nagynevű tanárok, akik egy-egy időszakban meghatározták az erdészeti felsőoktatást és a szakmát. Ehhez a tiszteletteljes sorhoz kapcsolódik a mai nap professzor doktor Mészáros Károly szobra. Úgy vélem nagy elismerés, hogy az utókor méltónak tartotta őt arra, hogy szobrot állítson neki. Köszönöm azok tevékenységét, akik a szoborállítást kezdeményezték, és részt vettek a megvalósításban. Bízom benne, hogy a szobor mellett elhaladva tanítványai és munkatársai vissza fognak emlékezni tevékenységére.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Jó szerencsét! Üdv az erdészek!

Prof. Dr. Mészáros Károly: Emléktáblától – Szoboravatásáig

Prof. em. Dr. Lett Béla

Tisztelt Szoboravató Közösség! Kedves Család! Hölgyeim, Uraim, Kollégák!

Prof. Dr. Mészáros Károly alkotó ereje teljében hunyt el 2007-ben.

A távozása óta eltelt több mint egy évtized sok változást hozott. A napi gondok, feladatok megoldása során hajlamosak vagyunk arra, hogy elődeink munkásságát, tetteit és személyiségét homály borítsa.

Ránk maradt a kötelesség, hogy elevenen tartsuk egyéniségét, s olyan emléket állítsunk neki, amely folyamatosan figyelmeztet az általa képviselt értékekre.

1

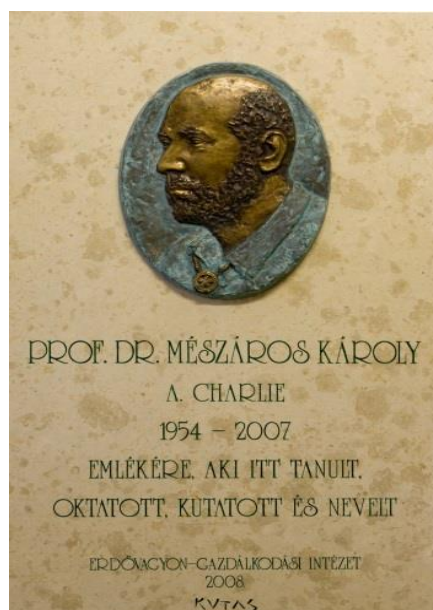
Károly halála után egy évvel, 2008-ban tiszteletére közel 200 fő részvételével kétnapos nemzetközi konferenciát az „I. Erdész-közgazdász találkozót – Mészáros Károly emlékülést” szerveztük meg. A rendezvényen számos előadás hangzott el. Az erdővagyon-gazdálkodás témakörében írt tanulmányok a konferencia kiadványban olvashatók.

(<http://evgi.emk.uni-sopron.hu/mesaros-karoly-emlekules-kiadvanyai-1>)

Az EVGI részéről tájékoztattuk a résztvevőket az Erdészeti jogi és politikai, Erdészeti ökonomiai oktatás helyzetéről, várható (folyamatban lévő) változásáról. Az akkor bevezetés alatt álló Erdőmérnök BSc képzésben arra törekedtünk, hogy az Erdészeti jogi és politikai, Erdészeti ökonomiai blokkokba sorolt tárgyainak oktatása Károlynak tetsző, megfelelő legyen.

Erre az alkalomra készült el „Az Erdővagyon-gazdálkodási diszciplínák művelésének története” összeállítás. Kiadványunkhoz a 200, a 85 és a 10 éves jubileumok okán a hagyományörzés felemelő érzésével láttunk hozzá. Kevés hasonló mű, feldolgozás született diszciplínáink hazai műveléséről, ezért teljességre törekedtünk, bár tudtuk, hogy azt nem sikerül megvalósítani. Az érintett diszciplínák: az Erdőrendezéstan, az Erdészeti jog, az Erdészeti ökonomia, az Erdészeti politika és az Erdészeti informatika, a hozzájuk tartozó tantárgyakkal.

Felavattuk Mészáros Károly emléktábláját az „E” épületben (az ott oktatók és hallgatók naponta adhattak tiszteletet, és évente a megemlékezők megtöltötték a

folyosót)

Az emléktábla avatásakor elhangzott megemlékezésből Károly méltatásaként aktuálisnak tartjuk:

- „Az emléktábla hideg márványa utal a rideg valóságra, a megváltoztathatatlanra. Prof. Dr. Mészáros Károly itt tanult, oktatott, kutatott és nevelt – szenttelen megállapítás, igék múlt időben.
- **Tanult**, az új megismerésére, a tudás örömére, tanult hallgatóként, munkatársként, de professzorként is vágyott az új ismeretekre.
 - **Oktatott**, a tudás átadás kényszerével, alaposan, felkészülten. Oktatott elveket és gyakorlati fogásokat. Oktatott mindenkit, aki tanulni vágyott; hallgatókat, doktoranduszokat, kollégákat.
 - **Kutatott**, az új megismerésére, a felfedezés gyönyörére, a jobb elérésére. »Jó oktatás csak színvonalas kutatással és a gyakorlattal való szoros kapcsolattal alapozható meg« – ez volt az alapelve, amelynek jegyében az Erdővagyon-gazdálkodási Intézetet oktató-kutató műhellyé fejlesztette, köré gyűjtötte a szakterületeink elméleti és gyakorlati művelőit.
 - **Nevelt**. Nevelt, a felsorolásban utolsóként, de fontosságban elsőként. Példaadással nevelt, mentes volt a szakmai féltékenységtől. Szerette az embereket, szerette a szépet, és ezt a szeretet osztotta meg a körülötte lévőkkel, és ezt adta át önzetlenül az egyetem közösségének: felolvasott irodalmi esten, részt vett télapó műsorban, játékokat szervezett összejövetelekre, büszke volt, ha szakestélyen elnökölhett, és boldog, ha balekfeladatra kérték fel.”

Megszerveztük a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítványt, amelynek célja prof. dr. Mészáros Károly hazánkban és a határainkon túl is ismert és elismert munkásságának megőrzése, az erdészet-erdőgazdálkodás felsőoktatásának támogatása és fejlesztése, tanulmányi ösztöndíjak adományozása.

2

2008 után minden évben a megalapított Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvánnyal és az MTA VEAB Mező- és Erdőgazdálkodási Munkabizottsággal Emlékkülést tartottunk az Emléktáblánál (az E épületben), amelyeknek szokásos elemei:

- Megemlékezés, vezetői tisztelgés prof. dr. Mészáros Károly emléktáblájánál.
- A Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány díjazottjainak ismertetése (kiadványban bemutatkozása) – az Emlékalapítványi díj és a Dízkorsó átadása. A hallgatók az EVGI tudományágaiban végezett kutatások, diplomatervek – közösségi szervezés – alapján pályázhattak az elismerésre, ezzel is ösztönözve munkássága egyes részterületeinek tanulmányozását.
- Konferencia kiadvány – Tanulmánykötet kiadása (szerkeszti Dr. Stark Magdolna), amellyel publikálási lehetőséget biztosítottunk a fiatal kutatóknak is valamint a díjazottaknak. A szakkikkek témáit alig korlátoztuk – Károly széles érdeklődési körébe szinte minden belefért. (Az EMK-EVGI honlapon folyamatosan frissítjük, ajánljuk a szakközönségnek.
[http://evgi.emk.uni-sopron.hu/tanulmanykotet-meszaros-karoly-tiszteletere-periodika.](http://evgi.emk.uni-sopron.hu/tanulmanykotet-meszaros-karoly-tiszteletere-periodika))
- A Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány fő célkitűzéseinek és aktuális tevékenységének ismertetése (Dr. Horváth Sándor az alapítvány kuratóriumának titkára).

Amit a Szobor állításkor el tudunk, el kell mondanunk az előző évek megemlékezéseiből

Legalább három ember munkáját végezte egyszerre, s mindegyikét kiemelkedően. Egyszerre volt politikus, manager, tanár, kutató és „hétköznapi ember”. Életét a tettekésség és a jobbító szándék határozta meg, így mindig megtalálták a feladatok, de az örök elfoglaltság sem akadályozta meg abban, hogy időt szakítson a hallgatói programokra és felkérésekre.

Szerteágazó tevékenysége, emberfeletti leterheltsége nem akadályozta meg abban, hogy beosztottjainak segítségére legyen akár személyes jellegű problémáik megoldásában is. Kiemelt fontosságúnak tekintette az általa vezetett kollektíva egységes, összetartó csapattá szervezését. Állandóan a csapatban, a csapatért játszott (Egyetem – Kar – Intézet – Család), és mégis, sokszor magányosan, egyedül kellett a döntő pillanatokban helyt állnia. Mindezt úgy, hogy emberségességét, tisztánlátását végig megőrizte. Károly többször érezte úgy, hogy nem szeretik őt az emberek. Ez nem így van. Látva a magára vett emberfeletti tempót a környezete aggódott érte. Lehet, hogy az aggodás miatt néha nem tudunk felszabadultan, őszintén mosolyogni, és ő ezt érthette félre.

Intézetünk elmúlt 10–20 éve a változások korát hozta, változott a nevünk, a szervezeti felépítésünk, és költöztünk is, ha költözni kellett. Ezek a változások azonban sosem keltettek félelmet bennünk, mert bízunk Károlyban, és bízunk abban, hogy a munkánk meghozza a gyümölcsét. Ahogy ő mondta egyszer: „nincs hiábavaló munka”. Hozzon bármit is a jövő az ország, az egyetem, vagy az intézetünk számára, boldogulásunk útja csakis az összetartás, az összefogás és a tenni akarás lehet, amelyre Mészáros Károly élete lehet az örök példa – számunkra.

Károly sokunk számára állt példaként. Láthattuk, ahogy töretlen lendülettel szervezett, és igyekezett megtalálni mindenkivel az együttműködés lehetőségét. Átéltük, hogy vezetőként támogatta a kollégái előmenetelét, és szabad teret engedett az egyéni kibontakozásnak. Beosztottjai nem csupán főnökként, hanem barátként is tisztelhettek, szerethették.

Mindezek mellett a családjára is nagyon sokat gondolt. Örömmel mutatta meg az épülő házukat, amelyet akár három generáció együttélésére is alkalmasan, nagyon praktikusán álmodott meg. Több könyvet tervezett írni, az utolsó egyetemen töltött aktív hónapjaiban már el is kezdte az egyikhez a képanyagokat gyűjteni, rendezni, válogatni.

A 2017. évi megemlékezésen beszámoltunk a 10 éves időszakról, „Tovább Mészáros Károly útján ... Visszatekintés 2007–2017”. Prof. Dr. Mészáros Károly halálának 10. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezés a Mészáros Károly Emlékülés – V. Erdész-ökonómus Találkozó keretében történt, a 2. szekciót I. Erdész-pedagógus Találkozónak minősítettük. Mészáros Károly professzor halálának évfordulós tiszteletadásán visszatekintettünk a tíz évben megtett útra, a Károly által elindított folyamatok ezekben a munkákban élnek tovább. Sikeres oktatási-kutatási területeit vettük sorra: Erdészeti politika, Erdőérték-számítás, Erdővagyon-gazdálkodás. Az erdészeti és a társadalom kapcsolatában kitértünk az erdészeti erdei iskolák, az erdőpedagógia szerepére és gyakorlatára.

Az Erdőmérnöki Kar 2019. évi évváró tanácsülésén, a Soproni Egyetem - Központi Tanévzáró, Doktor- és Mérnökavató ünnepélyén prof. dr. Bidló András dékán bejelentette, hogy a család kezdeményezésére az Egyetem és a Kar vezetése, az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) és a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány úgy döntött, hogy közadakozásból szobrot állít egykori professzora és dékánja, Mészáros Károly emlékére a Botanikus Kertben (a 2020. júniusi tanévzárón).

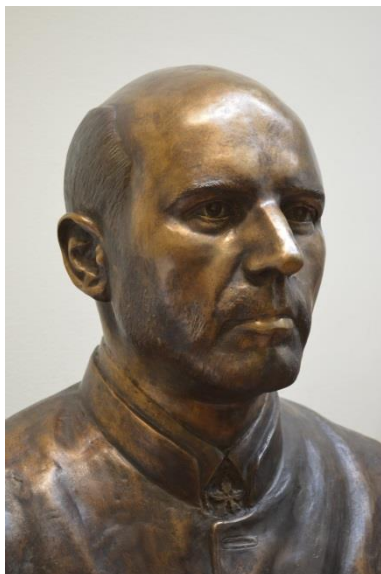
Az Emlékalapítvány közreműködött a források összegyűjtésében, továbbá az Erdőmérnöki Kar dékánjával és a családtagokkal közösen kiválasztotta a szobor helyét az A épület 1. sz. lépcsőháza előtt.

2020 februárjában a gyűjtés állapotáról is beszámoltunk, és jelenthettük, hogy az adományok ismeretében a szobor elkészítésére szerződést kötöttünk (2020. 02. 20.) Vanyúr István szobrászművésszel. A megkötött szerződés alapján Vanyúr István május végére elkészítette a szobrot.

Az EMK 2020. évi évváró ünnepségére tervezett szoboravatás (az évváró elmaradása miatt) csúszott, az új időpont 2020. szeptember 8-ára, a tanévnyitó napjára módosult.

A szokásos Emlékülés program megtartására nem kerül sor, de a Tanulmány kötet elkészült, és az interneten is elérhető (<http://evgi.emk.uni-sopron.hu/tanulmanykotet-meszáros-károly-tiszteletére-periodika>). Az „Erdészeti politika oktatása, kutatása és gyakorlata – Prof. Dr. Mészáros Károly” tanulmány szolgál megemlékezésül az erdészeti politika, az erdőgazdálkodási stratégia formálásában, kidolgozásában meghatározó szerepet betöltő, hivatástudatával, szorgalmával, szakmai ihlettségével példát mutató professzornak.

A 2000-es évek kiemelkedő erdészeti politikai teljesítménye a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram megalkotása, az ahhoz vezető széleskörű szakmai és társadalmi műhelymunka. A jelen erdészeti politikai kihívása a klímaváltozásra felkészülés, amelyhez az új Nemzeti Erdőstratégia-Program (2020–2050) javaslatával tudunk Mészáros Károly szellemiségét megőrizve hozzájárulni.

Tisztelt Szoboravató Közösség!
Kedves Család!
Hölgyeim, Uraim, Kollégák!

Ma, 2020. szeptember 8-án, a tanévnyitó napján itt állunk, és a nemes bronz szobor felavatásával már hosszú távra állítunk emléket Mészáros Károly professzornak, biztos pont a jövőbeni széleskörű tiszteletadásokhoz.

Prof. Dr. Mészáros Károlynak méltán helye van a Botanikus Kert szoborparkjában, a nagy elődök között

A munkája volt az élete. Szívvel-lélekkel dolgozott, bármilyen beosztásban is szolgálta a magyar erdészet ügyét. Hivatástudatával, szorgalmával, szakmai ihletettségével példát mutatott munkatársainak, beosztottjainak.

Kimagasló szerepet töltött be a magyar erdőgazdálkodás alakításában a rendszerváltás óta eltelt időszakban. Szakmai, társadalmi tisztségei révén meghatározó szerepe volt az erdészeti politika, az erdőgazdálkodási stratégia formálásában, kidolgozásában.

Mészáros Károly munkásságát és gazdag személyiségét nehéz lenne összefoglalni, és azt hiszem, hogy nekünk, akik ismertük őt, szükségtelenek is ehhez a szavak. Mi nem fogjuk elfeledni őt, és ahogy eddig is, sokszor része lesz még baráti beszélgetéseinknek, idézgetjük a közös történeteket, és ismételtjük mondásait.

De felnőtt mellettünk egy újabb generáció, akik nem ismerhették meg őt, ezért ránk maradt a kötelesség, hogy tovább adjuk az őt naggyá tevő maradandó értékeket: az emberbaráti szeretet és a jól végzett munka becsületét. Jó ember volt, mentes mindenfajta gyűlölködéstől. Bármely felmerülő konfliktust az emberieségből kiindulva igyekezett rendezni. Olyan ember volt, akire fel kellett és fel lehetett nézni. Ezt közvetíti a Szobor, amely kellő erővel érzékelteti azt, amit nem tudtunk szóban kifejezni.

Emlékezünk prof. dr. Mészáros Károlyra mint egyetemi tanárra, intézetünk egykori igazgatójára, a kar dékánjára és az egyetem rektorhelyettesére. A tisztségek megbecsülése mellett azonban nagyobb erővel hív ide minket a tisztelet, amelyet személyisége iránt érzünk. Lassan elfogyunk, akik megtapasztaltuk színes egyéniségét, alkotó erejét. Mai diákjaink már nem találkozhattak vele. Az életrajz, a szakmai életút száraz tényeket közöl, rávilágít ugyan a tudományos téren, a ranglétrán elért eredményekre, betöltött pozíciókra, mégsem derül fény belőle az emberi nagyságra. A mi küldetésünk az, hogy ebből ízelítőt adjunk mindazoknak, akik nem ismerhették, felidézzük személyiségét. A felavatott Szobor az, amely mondatainknak súlyt ad, igazolja a méltatásokat.

Akik ismertük, mi nem csak egy professzorra, és nem csak korábbi vezetőnkre gondolunk ilyenkor, hanem a nagy formátumú emberre, aki mindig viszonyítási pont marad, és akinek a munkássága mellett személye is a Szoborral példaként állítható. Sokan, sokat köszönhetünk neki, és legtöbbünk talán nem is találta meg az alkalmat, hogy ezt elmondja. Pedig mindannyian arra az alapra építkezünk, amelyet ő rakott le, és azt az irányt követjük, amit ő határozott meg egykor.

Hisszük, hogy a fiatal kollégák generációja, a balek-oktatás firmái elhaladva most már az „A” épület előtti nyitott térben megállnak egy-két percre a szobornál, pár szóban ismertetnek egy-egy epizódot, Mészáros Károly tevékenységének egy-egy szeletét.

A Soproni Egyetem és az Erdőmérnöki Kar oktatói és hallgatói tiszteleghetnek a példaképnek állított Mészáros Károly professzor szobra előtt (érdeklődéssel sokszínű egyénisége, sokoldalú munkássága iránt).

A fel nem sorolt kezdeményezők-szervezők nevében ezúton is megköszönjük a segítő hozzáállást, a felajánlott adományokat.

Vivat academia! Vivat professores! Jó szerencsét! Üdv az Erdésznek!